

Lausunto 25.10.2021

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaosto
HE 146/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022

Matkailun tilannekatsaus ja matkailun edistäminen vuoden 2022 valtion talousarvioehdotuksessa

Lapin kauppakamari kiittää mahdollisuudesta antaa lyhyt matkailun tilannekatsaus ja lausua matkailun edistämisestä vuoden 2022 valtion talousarvioehdotuksessa.

Matkailun tilannekatsaus: Lapin matkailuyritysten taloudellinen tilanne jatkuu vaikeana

Lapin suora matkailutulo on ennen koronakriisiä ollut noin miljardi euroa ja siitä n. 70% on tullut kansainvälisiltä asiakkailta. Matkailu on siis tuottanut merkittävän vientiliikevaihdon. Lapin matkailu työllistää normaalitilanteessa n. 8.000-10.000 henkilöä vuosittain. Lapin toimialoista matkailu on ennen koronaa ollut yksi vahvimpia kasvavia ja matkailutoimialalla on investoitu voimakkaasti kuluneen vuosikymmenen aikana.

Koronapandemia ja Suomen muuta Eurooppaa tiukemmat matkustusrajoitukset sekä matkustuslinjausten epäselvyys muuttivat tilannetta rajusti vuosien 2020 ja 2021 aikana. Koko vuoden 2021 asiakasmäärä romahtaa Lapin matkailuyrityksissä jo erittäin vaikean vuoden 2020 jatkoksi.

Matkailuliiketoimintaa haittaa edelleen tiukat maahantulorajoitukset. Niiden johdosta vain osa kansainvälisistä asiakkaista voi tulla vapaa-ajan matkalle Suomeen. Kotimaisten asiakkaiden määrän kasvu ei ole toistaiseksi korvannut kaikkien yritysten osalta pandemian menetyksiä. Lisäksi matkustaminen Iso-Britanniasta on mahdollista vain kahden rokotuksen kera, tai pätevästä syystä, jollaiseksi lomamatkailu ei lukeudu.

Yritykset ovat sopeuttaneet toimintojaan monilla eri tavoilla esim. rahoitusjärjestelyjen, kulujen karsimisen ja lomautusten kautta, mutta ovat myös samaan aikaan suunnanneet toimintojaan uudelleen ja panostaneet mm. kehityshankkeisiin sekä hyödyntäneet eri rahoituskanavia.

Kansainvälisten asiakkaiden puuttumisen takia matkailualalla isolla osalla yrityksistä on kuitenkin vaikea kassakriisi. Lapin matkailussa tehty pitkäjänteinen työ ekosysteemeineen on kärsinyt mittavia vaurioita. Rokotekattavuuden kasvusta huolimatta Covid-19 tulee vaikuttamaan matkailuun vielä pitkään ja siksi matkailuyritykset tulevat tarvitsemaan lisää kustannustukea ja muita tukitoimenpiteitä selviytyäkseen kriisin yli.

Matkailun edistäminen liittyen vuoden 2022 valtion talousarvioehdotukseen

Koronapandemian aiheuttamassa kriisissä matkailusektori on kärsinyt kohtuuttomasti suhteessa moneen muuhun toimialaan. Elpyminen, matkailun uudelleen rakentuminen ja koko ekosysteemin käynnistäminen tulee viemään aikaa. Matkailussa toimitaan kilpailluilla globaaleilla markkinoilla, ja koronapandemian jälkeen on käynnistymässä markkinoiden uudelleenjako. Tässä tilanteessa on tärkeä varmistaa, että Suomen matkailulla on riittävästi resursseja myös markkinointiin.

Matkailun edistämiseen panostaminen tuo työllisyyteen positiivisia vaikutuksia, sillä matkailu on varsin työvoimaintensiivinen toimiala. Matkailualalla kysynnän kasvu tuottaa keskimäärin enemmän työpaikkoja kuin muilla toimialoilla. Lapin kauppakamari toteaa, että nyt pitää varmistaa

matkailuala pääsy jaloilleen, tuottamaan koko Suomen tarvitsemaa sekä taloudellista että työllisyyden kasvua.

Lapin kauppakamari esittää seuraavia asioita huomioitavaksi vuoden 2022 talousarvioesityksessä

- **Riittävät resurssit matkailumarkkinointiin.** Business Finlandin osana toimivan Visit Finlandin määrärahat Suomeen suuntautuvan matkailun edistämiseen ovat budjettiesityksessä 14,8 M€. Tästä summasta osoitetaan 5 M€ matkailun kestävän ja digitaalisen kasvun tukemiseen. Huomautamme, että koronan jälkeisessä kansainvälisten matkailumarkkinoiden uudelleenjaossa nimenomaan matkailun brändimarkkinointiin ja Suomen matkailumaakuvaan tulee varmistaa riittävät resurssit, jotta menestymme kilpailuilla markkinoilla. Lapin kauppakamari ehdottaa matkailun edistämiseen osoitettavan rahoituksen korotusta ja sen painottamista brändimarkkinointitoimiin.
- **Matkailusektorille kohdennettua kustannustukea tulee jatkaa.** Koronapandemia ei ole vielä ohi ja kustannustukikierrosten jatkaminen on perusteltua niin kauan kuin elinkeinon toimintaedellytyksiä heikentäviä matkailun rajoituksia pidetään Suomessa yllä. Kansainvälisen matkailun elpymisen on arvioitu kestävän jopa kaksi vuotta.
- **Luontomatkailun infran ylläpidon ja kehittämisen riittävä resursointi.** Luontomatkailun käytössä olevien reittien ja luontokohteiden palveluvarustuksen merkitys matkailun kehittämisessä on suuri koko Suomessa, ja korostuu Lapissa. Jo aiempina vuosina on syntynyt korjausvelkaa. Kansallispuistojen ja muiden retkeilyalueiden kävijämäärät ovat koronapandemian aikana kasvaneet ja siten rakenteisiin on kohdistunut entistä enemmän painetta. Hyvä palveluvarustus vähentää luonnon kulumista ja kuormittumista retkeilykohteissa.
- **Osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen.** Matkailualat kärsivät merkittävästä työvoimapulasta, joka hidastaa kriisistä toipumista ja alan edelleenkehittymistä. Konkreettisina keinoina ehdotamme koulutuksen lisäämistä (sekä tutkintokoulutus että nopeat täsmäkoulutukset), liikkuvuusavustuksen ulottamista myös työpaikan vaihtajille sekä työasuntovähennyksen laajennusta koskemaan myös perheettömiä työntekijöitä. Lisäksi kaksoiskuntalaisuuden mahdollisuudet olisi pikaisesti selvitettävä ja pilotoitava. Matkailualan yrityksille suunnatussa kyselyssä vastaajat nostivat keskeisiksi toimenpiteiksi paikallisen sopimisen edistämisen ja työn vastaanottamisen kannustinloukkujen purkamisen.
- **Saavutettavuuden vahvistaminen.** Pandemian jälkeisessä tilanteessa lentoliikenneyhteyksien jälleenrakennus on turvattava. Lentoliikenteen ostoja Kemi-Tornion lentoasemalle tulee jatkaa Koko Suomen pääradan välityskyvyn kehittäminen on välttämätöntä, jotta pohjoisen saavutettavuus ja yhteyksien nopeus paranevat. Kun Tornio-Haaparanta raideyhteyden investointi saadaan valmiiksi tulee sen osalta panostaa liikennöinnin käynnistämiseen. Lapissa matkailuvirrat tarvitsevat myös turvallisia ja riittävän hyväkuntoisia teitä. Väylärahoituksessa tulee varmistaa sekä pääväylien kehittäminen että alemman tieverkon kunto.

Rovaniemellä 25.10.2021

LAPIN KAUPPAKAMARI

Liisa Ansala, toimitusjohtaja

Lisätietoja: liisa.ansala@chamber.fi, p. 044-5777514